

ELS PERILLS PROFESSIONALS DEL PODER

Christian Rakovski

1928

---

versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es - des de l'edició castellana del Marxists Internet Archive de febrer de 2002¹

I

Benvolgut camarada Valentinov:

En les seues *Meditacions sobre les masses*, datada el 8 de juliol, examinant el problema de l'“activitat” de la classe obrera, vostè tracta una qüestió fonamental: la de la conservació pel proletariat del seu paper dirigent en el nostre Estat.

Malgrat que totes les reivindicacions de l'Oposició tendeixen cap aqueix fi, estic d'acord amb vostè que no s'ha dit tot sobre aqueixa qüestió. Fins al present, nosaltres l'hem examinada sempre en relació amb el conjunt del problema de la presa i la conservació del poder polític, mentre que, per tal d'esclarir-la més, hauria calgut tractar-la separadament, com a assumpte especial de valor propi. En el fons, els mateixos esdeveniments s'han encarregat de col·locar-la en primer pla.

L'oposició exhibirà sempre, com un dels seus mèrits davant del partit, del qual ningú podria desposseir-la, el d'haver donat l'alarma a temps sobre la terrible declinació de l'esperit d'activitat de les masses treballadores, i sobre la seua indiferència creixent cap al destí de la dictadura del proletariat i de l'Estat soviètic.

Allò que caracteritza l'onada d'escàndols que acaben de ser revelats, allò que constitueix el més gran perill, és, precisament, aquesta manca d'activitat de les masses treballadores, i la seua indiferència creixent envers el destí de la dictadura del proletariat i de l'Estat soviètic.

Allò que caracteritza l'onada d'escàndols que acaben de ser revelats, allò que constitueix el més gran perill, és precisament aquesta passivitat de les masses (passivitat superior encara entre les masses comunistes que entre les sense

partit) cap a les manifestacions de despotisme sense precedents que s'han produït. Els obrers han sigut testimonis, i les han deixat passar sense protesta, o bé s'han acontentat de murmurar un poc, per temor d'aquells que estaven en el poder, o per indiferència política. Des de l'assumpte de Txubarovsk (per no remuntar-nos més amunt) fins als abusos de Smolensk, d'Artiemovsk, etc., Vostè escolta sempre la mateixa cançó: "Nosaltres ho sabem ja des de fa temps..."

Robatoris, prevaricacions, violències, garrafes de vi, increïbles abusos de poder, despotisme il·limitat, embriaguesa, desocupació: es parla de tot açò com de fets ja coneguts, no des de fa mesos sinó des de fa anys, i també hi ha coses que tothom tolera sense saber per què.

Només tinc necessitat d'explicar que quan la burgesia mundial vocifera sobre els vicis de l'Estat Soviètic, nosaltres podem ignorar-la amb tranquil menyspreu. Coneixem molt bé la puresa moral dels governs i dels parlaments burgesos del món sencer. No podem prendre'ls com a models. Entre nosaltres es tracta d'un Estat obrer. Ningú pot ignorar els terribles danys ocasionats per la indiferència política en la classe obrera.

A més a més, la qüestió de les causes d'aquesta indiferència i dels mitjans per a eliminar-la es revela essencial. Però açò ens obliga a tractar-la d'una manera fonamental, científica, sotmetent-la a una anàlisi profunda. Tal fenomen mereix que li acordem tota la nostra atenció.

Les explicacions que vostè dóna són, sens dubte, correctes. Cadascun de nosaltres ja les ha exposades en els seus discursos. Ja han trobat en part el seu lloc en la nostra Plataforma. I no obstant, aquestes interpretacions i els remeis proposats per a sortir de la penosa situació, han tingut, i tenen encara, un caràcter empíric; es refereixen a cada cas en particular sense ordenar el fons de la qüestió.

Segons el meu parer, açò es produeix perquè la qüestió mateixa és una qüestió nova. Fins al present hem estat testimonis d'un gran nombre de casos en què l'esperit d'iniciativa de la classe obrera s'ha debilitat i ha declinat fins al punt d'arribar al nivell de la reacció política. Aquests exemples no havien aparegut, tant ací com en l'estranger, mentre durà el període en què el proletariat seguia combatent per la conquesta del poder polític.

Manquem d'exemples de declinació de l'ardor del proletariat una vegada conquistat el poder, per la simple raó que el nostre és el primer cas en la història en què la classe obrera el conserva durant tan llarg temps. Sabíem fins ara què podia ocórrer-li al proletariat, quines podien ser les oscil·lacions del seu estat

d'ànim, quan és una classe oprimida i explotada; però sols ara podem avaluar en base a fets els canvis del seu estat d'ànim quan pren en llurs mans la direcció.

Aquesta posició política com a classe dirigent no està exempta de perills sinó que en comporta de molt grans. No em referisc a les dificultats objectives que emergeixen del conjunt de la situació històrica (el setge capitalista exterior i la pressió petitburgesa a l'interior del país), sinó a les que són pròpies de tota classe dirigent, a conseqüència de la presa i l'exercici del poder mateix, de la capacitat o incapacitat d'usar-lo.

Vostè comprèn que aquestes dificultats continuarien existint, fins a cert punt, fins i tot si el país es compongués exclusivament de masses proletàries, i només hagués Estats Obrers en l'exterior. Aquestes dificultats podrien ser denominades "els perills professionals" del poder.

II

Certament que la situació d'una classe que lluita pel poder difereix de la d'una classe que ja el té a les seues mans. Repetisc que, en parlar de perills, no al·ludisc a les relacions amb les altres classes, sinó a les que es creen en els mateixos rengles de la classe victoriosa.

Què representa una classe quan ha passat a l'ofensiva? Un màxim d'unitat i de cohesió. Tot esperit d'ofici o de grup, sense parlar dels interessos personals, passa a segon pla. Tota la iniciativa està en mans de la massa militant i de llur avantguarda revolucionària, lligada a aqueixa massa de la manera més íntima i orgànica.

Quan una classe pren el poder, un sector d'ella esdevé l'agent d'aquest poder. Així sorgeix la burocràcia. En un Estat socialista, als membres del partit dirigent del qual els està prohibida l'acumulació capitalista, aquesta diferenciació comença per ser funcional i a poc caminar es fa social.

Pense ací, en la posició social d'un comunista que té a la seua disposició un automòbil, un bon apartament, vacances regulars i rep el salari màxim autoritzat pel Partit; posició que difereix de la del comunista que treballa en les mines de carbó i rep un salari de 50 o 60 rubles per mes. En allò que concerneix els obrers i els empleats, vostè sap que ells estan dividits en divuit categories diferents...

Una altra conseqüència és que algunes de les funcions complides en el passat

pel Partit en el seu conjunt i per la classe sencera, s'han convertit en atribucions del poder, és a dir, només d'un cert nombre de gent d'aqueix Partit i d'aqueixa classe.

La unitat i la cohesió, que abans eren la conseqüència natural de la lluita de classes revolucionària, no poden servir ara sinó per una sèrie de mesures destinades a preservar l'equilibri entre els diferents grups d'aqueixa classe i del partit, subordinant aqueixos grups al fi fonamental.

Però açò constitueix un procés llarg i complicat. Consisteix en educar políticament la classe dominant, de manera de fer-la capaç de manejar l'aparell estatal, el Partit i els sindicats, i de dirigir aqueixos organismes.

Repetisc: és una qüestió d'educació. Cap classe ha vingut al món en possessió de l'art de governar. Aqueix art s'aprèn per l'experiència únicament, com a lliçó dels errors comesos. Cap constitució soviètica, encara que siga ideal, pot assegurar a la classe obrera l'exercici sense obstacles de llur dictadura i llur control governamental, si el proletariat no sap utilitzar els drets que li acorda aqueixa Constitució.

La manca d'harmonia entre la capacitat política i la destresa administrativa de determinada classe i la forma jurídicoconstitucional que ella estableix per al seu ús després de conquistat el poder, és un fet històric comprovable en l'evolució de totes les classes, i en part, també, en la de la burgesia. La burgesia anglesa, per exemple, entaulà diverses batalles no sols per a refer la Constitució conforme als seus propis interessos, sinó també per a col·locar-se en situació d'aprofitar els seus drets i de participar plenament del sufragi. La novel·la de Carles Dickens, *El Club de Pickwick*, inclou diverses escenes d'aquesta època del constitucionalisme anglès, quan el grup dirigent, assistit del seu aparell administratiu, bolcava el cotxe que conduïa a les urnes els electors de l'oposició per a que no poguessen arribar a temps a la cita electoral.

Aquest procés de diferenciació és perfectament natural en la burgesia triomfant o que està a punt de triomfar. En efecte, pres en el sentit més ampli del terme, ella està constituïda per una sèrie d'agrupaments i fins i tot de classes econòmiques. Nosaltres coneixem l'existència de la gran, de la mitjana i de la petita burgesia industrial i d'una burgesia agrària. Successos com les guerres i les revolucions produeixen reagrupaments en els rengles de la pròpia burgesia. Noves capes apareixen i comencen a exercir el seu paper, per exemple, els propietaris, els adquirents de béns nacionals, els anomenats "nous rics", que solen sorgir després d'una guerra que ha durat cert temps. Durant la Revolució Francesa, en el període del Directori, aquests "nous rics" constituïren un dels factors de la reacció.

Examinada en el seu conjunt, la història del triomf del Tercer Estat a França, en 1789, és summament il·lustrativa. Primer que res, aquest Tercer Estat era considerablement heterogeni. Englobava tots aquells que no pertanyien a la noblesa o al clergat; no sols a les diverses varietats de la burgesia, sinó també als obrers i als camperols pobres.

Només gradualment, després de llarga lluita i successives intervencions armades, el Tercer Estat adquirí, en 1792, grans possibilitats de participar en l'administració del país. La reacció política iniciada inclús abans del Termidor consistí en què el poder començà a passar, tant formalment com material, a les mans d'un nombre de ciutadans cada vegada més restringit. A poc a poc, primer per la força de les coses, i, de seguida, legalment, les masses populars foren eliminades del govern del país.

Certament, en aquell cas, la pressió de les forces reaccionàries es feu sentir primer que res sobre les lligams que vinculaven en un gran conjunt les diverses classes del Tercer Estat. I és segurament cert que, en examinar les diferenciacions internes de la burgesia, no trobarem contorns de classe tan accentuats com els que separen, per exemple, la burgesia i el proletariat, és a dir, dues classes que exerceixen un paper enterament diferent en la producció.

A més a més, en la Revolució Francesa, durant el període de declinació, el poder no intervingué només per a eliminar, seguint les línies de diferenciació, grups socials que, ahir encara, marxaven junts, units per un mateix fi revolucionari, sinó que, a més, desintegrà masses socials si fa o no fa homogènies. Per un procés de diferenciació funcional, la nova classe dirigent destaca del seu si els cercles d'alts funcionaris. Semblants fissures, davant de la pressió de la contrarevolució, es convertiren en vertaders abismes. Afegisca hom a això que la mateixa classe dominant engendra contradiccions en el curs de la lluita.

III

Els contemporanis de la revolució francesa, aquells que hi participaren i els historiadors de l'època següent, més àdhuc, s'interessaren sobre les causes de la degeneració del Partit Jacobí.

Més d'una vegada, Robespierre posà en guàrdia els seus partidaris sobre les conseqüències de la intoxicació del poder. Amos d'ell, els previngué que no esdevingueren massa presumptuosos, no "inflar-se", com ell deia, no contagiarse de vanitat jacobina, com diríem ara nosaltres. Però, com més avant veurem,

el mateix Robespierre contribuí en gran mesura al desplaçament de la petita burgesia, que governava amb el suport dels obrers parisencs.

Ometem ací els testimonis contemporanis sobre la descomposició del Partit Jacobí, com és ara, llur tendència a enriquir-se, llur participació en els contractes, abastiments, etc., sinó que mencionem un fet estrany i conegut: l'opinió de Babeuf, per a qui la caiguda dels jacobins es veié força estimulada per la fascinació que sobre ells exerciren les dames de la noblesa. Babeuf es dirigia als jacobins amb aquestes paraules: “Què feu, doncs, plebeus pusil·lànimes? Avui, elles vos estrenyen en els seus braços, demà, vos estrangularan”. Si haguessen existit automòbils en el temps de la Revolució Francesa, hauríem trobat també el factor de l’“harem-automòbil” indicat pel camarada Sosnovski com un que exerceix un paper de primer ordre en la formació de la ideologia de la burocràcia del Partit.

Allò que exerceix el paper més seriós en l'aïllament de Robespierre i del Club dels Jacobins, allò que els separa completament de les masses d'obrers i petits burgesos, és, a més de la liquidació de tots els elements de l'esquerra, començant pels “rabiosos”, els hebertistes i els chaumettistes, i la Comuna de París en general, l'eliminació gradual de tot principi electiu i el seu reemplaçament pel dels nomenaments.

L'enviament de comissaris dels exèrcits a ciutats on la contrarevolució aixecava el cap, no sols era legítim sinó indispensable. Però quan, a poc a poc, Robespierre començà a reemplaçar els jutges i els comissaris en les diferents seccions de París que, fins aleshores, havien designat per mitjà d'elecció aqueixos funcionaris, quan arribà a anomenar presidents de Comissió Revolucionaris i, fins i tot, arribà a substituir per funcionaris tota la direcció de la Comuna, totes aquestes mesures reforçaren el poder de la burocràcia i mataren la iniciativa popular. Així, el règim de Robespierre, en compte d'impulsar l'activitat revolucionària de les masses (ja oprimides per la crisi econòmica i, primer que res, per la crisi alimentària) agreujà el mal i facilità el treball de les forces antidemocràtiques.

Dumas, el president del Comitè Revolucionari, es queixava davant Robespierre de no trobar jurats per al Tribunal; ningú volia complir aqueixes funcions. Però Robespierre acabà sofrint en carn pròpia aquesta indiferència de les masses parisenses quan, el 10 de Termidor, el portaren pels carrers de París, ferit i sagnant, sense cap temor que les masses populars intervingueren a favor del dictador de les vespres.

Seria evidentment ridícul atribuir la caiguda de Robespierre i de la democràcia revolucionària al principi dels nomenaments.

No obstant, sens dubte, açò accelerà l'acció dels altres factors. De tots ells, el decisiu foren les dificultats d'aprovisionament causades, en gran part, per dos anys de males collites. Afegint-s'hi les perturbacions originades pel traspàs de la gran propietat rural de la noblesa al petit productor camperol, i la constant pujada dels preus del pa i de la carn, pel fet que, al començament, els jacobins no volgueren recórrer a mesures administratives per a reprimir els camperols rics i els especuladors. Quan, finalment, i pressionats per les masses, resolgueren sancionar la "Llei del Máximun", les condicions del mercat lliure i de la producció capitalista, impediren que exercís un altre paper que el de simple pal·liatiu.

IV

Passem ara a la realitat que vivim. Crec, primer que res, que cal indicar que, quan emprem expressions com ara "el Partit", "les masses", etc., no hem de perdre de vista el contingut amb què la història dels darrers deu anys ha omplert aquestes paraules.

La classe obrera i el Partit (no ja físicament, sinó moralment) ja no són el que eren fa deu anys. No exagere quan dic que el militant de 1917, hauria tingut dificultat per a reconèixer-se en la persona del militant de 1928. S'ha produït un canvi profund en l'anatomia i en la fisiologia de la classe obrera.

Segons el meu parer, cal concentrar la nostra atenció sobre l'estudi de les modificacions dels teixits i de les seues funcions. L'anàlisi dels canvis sobrevinguts aconseguirà mostrar-nos la millor manera de sortir de la situació creada. No tinc la intenció de presentar ací aquesta anàlisi; em limitaré només a algunes observacions.

Parlant de la classe obrera, és necessari trobar respostes a tota una sèrie de preguntes, com és ara: quina és la proporció d'obriers i empleats que treballa actualment en la nostra indústria que ha entrat després de la revolució, i quina la d'aquells que treballaven des d'abans?; quina és la proporció d'obriers i empleats de la indústria que treballa sense interrupció?; i, quina la dels que únicament treballen accidentalment?: quina és la proporció en la indústria dels elements semiproletaris, semicamperols, etc.?

Si descendim i penetrem en les profunditats mateixes del proletariat, del semiproletariat i de les masses treballadores en general, sols hi trobarem sectors sencers de la població dels quals ningú s'ocupa entre nosaltres. No vull parlar

ací únicament dels aturats, que constitueixen un perill sempre creixent i que, en tot cas, és un sector que ha estat clarament indicat per l'Oposició. Pense en les masses reduïdes a la mendicitat, en els semipauperitzats que, gràcies als subsidis irrisoris lliurats per l'estat, estan en el límit del pauperisme, del robatori i de la prostitució.

No podem imaginar com la gent viu, a vegades a uns passos a penes de nosaltres. Arriba l'ocasió en què enfrontem fenòmens l'existència dels quals no hauria pogut sospitar-se en l'estat soviètic i que donen la impressió de descobrir-nos sobtadament, un abisme. No es tracta de defensar la causa del Poder dels Soviets invocant el fet que no ha assolit desembarassar-se de la trista herència llegada pel règim tsarista i capitalista. No. Però en la nostra època, sota el nostre règim, descobrim l'existència de fissures en el cos de la classe obrera, a través de les quals la burgesia podria introduir una falca.

En determinats períodes, davall el règim burgès, la part conscient de la classe obrera arrossegava, rere d'ella, a aquesta massa nombrosa, compresa en els semivagabunds. La caiguda del règim capitalista havia de portar l'alliberament al proletariat sencer. Els elements semivagabunds consideraven la burgesia i l'estat capitalista responsables de la seua situació. Estimaven que la revolució havia d'aportar-los un canvi en llur condició. Aquestes gents, ara, estan lluny d'estar satisfetes; llur situació no ha millorat ni poc menys. Comencen a considerar amb hostilitat el poder dels Soviets, i a aquella part de la classe obrera que treballa en la indústria. Es transformen, sobretot, en els enemics dels funcionaris dels Soviets, del Partit i dels Sindicats. Se'ls escolta parlar a vegades de la classe obrera com de la "nova noblesa".

No em detindré ací en la diferenciació que el poder ha introduït al si del proletariat, i que he qualificat més amunt de funcional. La funció ha modificat l'òrgan mateix, és a dir, la psicologia d'aquells que s'han encarregat de diverses tasques de direcció en l'administració i l'economia de l'Estat ha canviat fins a tal punt que no sols objectivament, sinó també moralment, han deixat de formar part d'aquesta mateixa classe obrera.

Així, per exemple, un director de fàbrica fa de "sàtrapa". Tanmateix el fet que és un comunista, malgrat el seu origen proletari, tanmateix que encara treballava en la fàbrica fa uns anys, no encarna davant els ulls dels obrers les millors qualitats del proletariat.

Molotov pot, amb el cor alegre, establir un signe d'igualtat entre la dictadura del proletariat i el nostre Estat, amb llurs institucions burocràtiques, i, cosa que és pitjor, amb els bruts de Smelensk, els estafadors de Taixkent i els aventurers d'Arniemovsk. En fer açò, no aconsegueix més que desacreditar la dictadura

sense desarmar el legítim descontent dels obrers.

Si, prescindint dels altres matisos de la classe obrera, passem ara al Partit mateix, ens trobarem amb els elements provinents de les altres classes socials. L'estructura social del Partit és més heterogènia que no la del proletariat. Açò ha estat sempre així, naturalment, amb aquesta diferència: que quan el Partit tenia una vida ideològica intensa, l'amalgama social es fonia en una sola aliatge mercès a la lluita de la classe revolucionària en moviment.

V

Però, el poder, tant en el Partit com en la classe obrera, opera diferenciacions socials semblants a les que separen les diverses capes de la societat.

La burocràcia dels Soviets i del Partit constitueix, de fet, un nou ordre. No es tracta de casos aïllats, de defalliments en la conducta d'un camarada, sinó més bé d'una nova categoria social, a la que hauria de consagrar-se-li un estudi específic. A propòsit del Projecte de Programes de la Internacional Comunista, jo escrivia a Lleó Davidovitx (Trotski) entre altres coses:

“En allò que concerneix al capítol quart (el període transitori). La manera amb què ha estat formulat el paper dels partits comunistes en tal període de la dictadura del proletariat és força dèbil. Sense el menor dubte, aquesta manera vaga de parlar del paper del Partit envers la classe obrera i l'estat no és un efecte de l'atzar. L'antítesi existent entre la democràcia burgesa i la democràcia obrera està clarament indicada; però no es diu una sola paraula per a explicar allò que el Partit ha de fer per a realitzar, concretament, aquesta democràcia proletària. 'Atraure les masses i fer-les participar en la construcció, reeducar la seua pròpia naturalesa (Bukharin es complaïa en desenvolupar aquest darrer punt, entre altres, més especialment en relació amb la revolució cultural); són afirmacions vertaderes des del punt de vista de la història i conegudes des de fa molt de temps; però es redueixen a necieses si no introduïm l'experiència acumulada en el curs dels deu anys de dictadura del proletariat.”

És ací on es planteja el problema dels mètodes de direcció, que fan un paper tan important. “Però els nostres dirigents no senten de grat parlar de l'assumpte; sota el temor que resulte evident que ells mateixos estan lluny encara d'haver-hi 'reeducat' llur pròpia naturalesa”.

Si jo fora l'encarregat d'escriure un projecte del programa de la Internacional Comunista, hauria consagrat bon lloc, en aquest capítol, a la teoria de Lenin

sobre l'estat durant la dictadura del proletariat i el paper del Partit i llur direcció en la creació d'una democràcia proletària, tal com hauria de ser, i no d'una burocràcia dels Soviets i del Partit com la que existeix actualment.

El camarada Preobrazenski ha promès consagrar un capítol especial en el seu llibre *Les conquestes de la dictadura del proletariat l'any II de la Revolució* a la burocràcia soviètica. Confie que ell no oblidarà el paper de la burocràcia del Partit, que és molt major en l'estat soviètic que el de la seua germana, la burocràcia dels Soviets. He expressat l'esperança que ell estudiaria aquest fenomen sociològic específic, des de tots els seus aspectes. No hi ha un fullet comunista que, relatant la traïció de la socialdemocràcia alemanya del 4 d'agost de 1914, no indique alhora el paper fatal que les cúpules burocràtiques del Partit i dels sindicats feren en la història de la caiguda d'aqueix Partit. Per la seua banda, molt poc s'ha dit, i açò en termes molt generals, sobre la funció exercida per la nostra burocràcia dels Soviets i del Partit, en la disgregació del Partit i de l'Estat Soviètic. És un fenomen sociològic de la màxima importància que no pot, no obstant, ser comprés i aprofundit en tota la seua gravetat si no examinem les conseqüències que ha tingut el canvi de la ideologia del partit de la classe obrera.

VI

Vostè pregunta què s'ha fet de l'esperit d'activitat revolucionària del Partit i del nostre proletariat? On ha anat a parar llur iniciativa revolucionària? On estan llurs interessos ideològics, llur valor revolucionari, llur orgull proletari? Està vostè sorprès que hi haja tanta apatia, tanta mesquinesa, pusil·lanimitat, arribisme i moltes altres coses que jo mateix podria afegir-hi? Què ha ocorregut perquè gent que té un passat revolucionari estimable, sobre l'honestetat personal del qual no n'hi ha cap dubte i que ha donat proves de la seua devoció a la Revolució en més d'un cas, es troben convertits en llastimosos buròcrates? D'on ve aquesta horrible Smerkiakovsttxina de què parlà Trotski en la seua carta sobre les declaracions d'Antonov-Ovseenko?

Però si es pot esperar qualsevol cosa d'aquells procedents de la burgesia i de la petita burgesia, intel·lectuals, "individus" en general, des del punt de vista de les idees i de la moralitat, com explicar el mateix fenomen quan es tracta de la classe obrera? Molts camarades, han observat aqueixa passivitat i no poden dissimular llur decepció.

És veritat que altres camarades han vist, en el curs de determinada campanya menada per la collita de blat, símptomes d'una robustesa revolucionària,

provant que els reflexos de classe viuen encara en el Partit. Molt recentment, el camarada Istxenko m'ha escrit (o, més exactament, ha escrit en tesis que hauria d'haver enviat igualment a d'altres camarades) que la collita de blat i l'autocrítica es deuen a la resistència de la secció proletària de la direcció del Partit. Malauradament, cal dir que açò no és exacte. Els dos fets, resulten d'una combinació ordida en les altes esferes, i no són deguts a la pressió de la crítica dels obrers; és per raons polítiques, i, a vegades, per raons de grup o (diguem-ho) de fracció, que una part de les cúpules del Partit posa en pràctica aquesta línia. No es pot parlar més que d'una sola pressió proletària: la dirigida per l'Oposició. Però, cal dir-ho clarament, aquesta pressió no ha estat suficient per a mantenir l'Oposició en l'interior del Partit; més bé, ella no ha aconseguit modificar llur política.

Lleó Davidovitz ha demostrat amb tota una sèrie d'exemples irrefutables el paper revolucionari, vertader i positiu, que determinats moviments revolucionaris jugaren amb la llur derrota: la Comuna de París, la insurrecció de desembre de 1905 a Moscou. La primera assegurà el manteniment de la forma republicana de govern a França, la segona obrí la via a la reforma constitucional en Rússia. No obstant, els efectes d'aquestes derrotes conquistadores són de curta durada si no estan reforçades per una nova onada revolucionària.

Allò més trist és que cap reflex es produeix dins el Partit i de la massa. Durant dos anys, s'ha vingut entaulant una lluita excepcionalment aspra entre l'Oposició i les altes esferes del Partit. En el curs dels dos darrers mesos, s'han desenvolupat esdeveniments que haurien hagut d'obrir els ulls als més cecs. No obstant, ningú fins al present adverteix que les masses del Partit estiguen intervenint.

VII

També és comprensible el pessimisme d'alguns camarades, que copse igualment a través de la seua pregunta.

Babeuf, en sortir de la presó de l'Abadia, fent una ullada al seu voltant es preguntava què s'havia fet del poble de París, dels obrers dels barris de Saint-Antoine i Saint-Marceau, aquells que el 14 de juliol de 1789 havien pres la Bastilla, el 10 d'agost de 1792, les Tulleries, que havien assetjat la Convenció el 30 de maig de 1793, sense parlar de tantes altres intervencions armades. Resumia les seues observacions en una sola frase, on hom copsa l'amargor del

revolucionari: “És més difícil reeducar el poble en l’amor a la llibertat, que conquerir-la”.

Nosaltres hem vist per què el poble de París oblidà l’atracció de la llibertat. La fam, l’atur, la liquidació dels quadres revolucionaris (nombrosos dirigents havien estat guillotinat), l’eliminació de les masses de la direcció del país, tot açò portà a tan gran lassitud moral i física de les masses, que el poble de París i de la resta de França tingué necessitat de 37 anys de respir abans de començar una nova Revolució. Babeuf formulà el seu programa en dues paraules (em referisc al seu programa de 1794): “La llibertat i la Comuna elegida”.

He de fer ací una confessió: no m’he deixat mai acaronar per la il·lusió que era prou per als líders de l’Oposició presentar-se en els mítings del Partit i en les reunions obreres per a fer passar a les masses al camp de l’Oposició. Sempre he considerat semblants esperances, que provenien sobretot dels dirigents de Leningrad, com certa supervivència del període en què ells prenen les ovacions i els aplaudiments oficials com a expressió del vertader sentiment de les masses, i els atribuïen a la seua popularitat imaginària.

Aniré encara més lluny: açò explica, per a mi, el brusc viratge de llur conducta. Ells passaren a l’Oposició esperant fer-se ràpidament amb el poder. És amb aqueix fi que s’uniren a l’Oposició de 1923. Quan algú del “grup sense dirigents” retragué a Zinoviev i Kamenev haver deixat caure al seu aliat Trotski, Kamenev els respongué: “Nosaltres teníem necessitat de Trotski per a governar; per a reingressar al Partit és un pes mort”.

No obstant, el punt de partida, la premissa, hauria d’haver estat que l’obra d’educació del Partit de la classe obrera, és una tasca llarga i difícil, tant més com que els esperits han de netejar-se de totes les impureses que la pràctica dels Soviets i del Partit els hi ha introduït, i a causa la burocratització d’aqueixes institucions.

Hom no pot perdre de vista que la majoria dels membres del Partit (sense parlar dels joves comunistes) té la concepció més errònia de les tasques, de les funcions i de l’estructura del Partit, a causa de la concepció que la burocràcia els ensenya amb llur exemple, llur conducta pràctica i llurs fórmules estereotipades. Tots els obrers que ingressaren al Partit després de la Guerra Civil, hi entraren, en la seua major part, després de 1923 (la promoció Lenin); ells no tenen cap idea del que era en un altre temps el règim del Partit. La majoria entre d’ells està desproveïda d’aqueixa educació revolucionària de classe, viscuda durant la lluita, en la vida, en la pràctica conscient. En el passat, aquesta consciència de classe s’adquiriria en la lluita contra el capitalisme. Avui ha de formar-se per la participació en la construcció del Socialisme. Però la

nostra burocràcia ha reduït aqueixa participació a una frase buida, i els obrers no poden adquirir en cap part aquesta educació. S'entén que excloc com a miijà anormal d'educar la classe el fet que la nostra burocràcia, abaixant els salaris reals, empitjorant les condicions de treball, afavorint el desenvolupament de l'atur, espenta els obrers a la lluita que eleva la seua consciència de classe; però, així, és hostil a l'Estat socialista.

Segons la concepció de Lenin i de tots nosaltres, la tasca de la direcció del Partit consisteix, precisament, en preservar el Partit i la classe obrera d'influències corruptores dels privilegis, dels favors i de les toleràncies inherents al poder, en raó del seu contacte amb les restes de l'antiga noblesa i petita burgesia, hauria hagut de premunir-se contra la influència nefasta de la NEP, contra la temptació de la ideologia i moral burgeses.

Al mateix temps, nosaltres teníem l'esperança que la direcció del Partit arribaria a crear un nou aparell, vertaderament obrer i camperol, nous sindicats, realment proletaris, una nova moral en la vida quotidiana.

Cal reconèixer-ho francament, clarament, en veu alta i intel·ligible: l'aparell del Partit no ha complit aqueixa tasca. En aquesta doble tasca de preservació i educació, ha demostrat la incompetència més completa; ha fracassat; és insolvent.

VIII

Des de fa temps estem convençuts que el que passa aquests darrers vuit mesos palesa a tots que la direcció del Partit avança pel més perillós dels camins. Encara avui segueix per aqueixa ruta.

Els reprotxes que li dirigim no concerneixen, per així dir-ho, a l'aspecte quantitatiu de llur treball, sinó. més bé, al qualitatiu. Subratllem açò perquè, d'una altra manera, tornariem a submergir-nos en xifres amb els èxits innombrables i integrals obtinguts pels aparells partidari i soviètic. Ha arribat el moment de posar fi a aquesta xerrameca estadística. Escolteu les versions del XV Congrés del Partit. Llegiu l'informe de Kossior sobre l'activitat organitzativa. Què es troba? Cite literalment: "El prodigiós desenvolupament de la democràcia del Partit... l'activitat organitzativa del Partit s'ha estès en gran mesura".

I després, per descomptat, per a reforçar tot açò: xifres, xifres i encara xifres. I açò era dit en el moment en què hi havia en els expedients del Comitè Central

documents que provaven la terrible desintegració dels aparells del Partit i els Soviets, la sufocació de tot control de les masses, l'opressió horrible, persecucions i un terror jugant amb la vida i l'existència de militants i obrers.

Heus ací com *Pravda* caracteritza la nostra burocràcia: “Elements arribistes, hostils, perososos i incompetents, s'encaboten en tirar als millors inventors soviètics més enllà de les fronteres de l'URSS. Si no es llança un gran colp contra aquests elements, amb tota la nostra força, la nostra determinació, el nostre coratge, etc...”

No obstant això, coneixedor de la nostra burocràcia, jo no estaria sorprès d'escoltar algú parlar novament del desenvolupament “enorme” i “prodigiós” de l'activitat de les masses i del Partit, del treball organitzatiu del Comitè Central implantant la democràcia, etc.

Estic persuadit que la burocràcia partidària i soviètica que avui existeix, seguirà cultivant amb el mateix èxit abscessos supuradors al seu voltant, tanmateix els ardents processos que s'han esdevingut en el darrer mes. Aquesta burocràcia no canviarà pel fet d'haver-se sotmès a una depuració. No negue, quede ben clar, la utilitat relativa i l'absoluta necessitat de tal depuració. Desitge assenyalar, simplement, que no és únicament una qüestió de canvi personal, sinó primer que res de canvi de mètodes.

Segons el meu parer, la primera condició per a tornar a la direcció del Partit la capacitat d'exercir un paper educatiu, és reduir la importància de les funcions d'aqueixa direcció. Les tres quartes parts de l'aparell haurien de ser llicenciades. Les tasques de la quarta part restant haurien de tenir límits estrictament determinats. Anàleg criteri hauria d'aplicar-se a les tasques, funcions i drets dels organismes centrals.

Els membres del Partit han de recobrar llurs drets, que han estat aixafats, i rebre garanties vàlides contra el despotisme dels cercles dirigits que ja coneixem.

És difícil imaginar el que passa en els nivells inferiors del Partit. És especialment en la lluita contra l'Oposició on s'ha palesat la mediocritat ideològica d'aqueixos quadres, així com la influència corruptora que exerceixen sobre les masses proletàries del Partit. Si en les cúpules, existeix encara una certa línia ideològica, una línia especiosa i errònia, barrejada, és veritat, amb una forta dosi de mala fe, en els nivells inferiors, per contra, la demagògia més desenfrenada s'ha emprat contra l'Oposició. Els agents del Partit no han vacil·lat en utilitzar l'antisemitisme, la xenofòbia, l'odi als intel·lectuals, etc. Estic persuadit que tota reforma del Partit que es recolze sobre la burocràcia es revelarà utòpica.

IX

Resumisc: observant, com vostè, la manca d'esperit d'activitat revolucionària en les masses del Partit, jo no veig res sorprenent en aquest fenomen. És el resultat de tots els canvis que s'han produït en el Partit i en el proletariat mateix. Cal reeducar les masses treballadores i les masses del Partit, en el marc del Partit i dels sindicats. Aquest procés és llarg i difícil; però és inevitable; ja ha començat. La lluita de l'Oposició, la lluita de centenars i centenars de camarades, les detencions, les deportacions, tanmateix que no hagen fet molt per l'educació comunista del nostre Partit tenen, en tot cas, més efecte que tot l'aparell pres en el seu conjunt. En el fons, els dos factors no poden ser comparats. L'aparell ha malbaratat el capital del Partit llegat per Lenin, no sols d'una manera inútil sinó també nociva. Ha demolit, mentre l'Oposició construïa.

Fins ara, he raonat per “abstracció”, a partir dels fets de la nostra vida econòmica i política que han estat analitzats en la Plataforma de l'Oposició. Ho he fet deliberadament, perquè la meua tasca era assenyalar els canvis que s'han produït en la composició i psicologia del proletariat i del Partit en relació amb la mateixa presa del poder. Aquests fets potser han donat un caràcter unilateral a la meua exposició. Però, sense procedir a aquesta anàlisi preliminar, resultaria difícil comprendre l'origen dels errors econòmics i polítics comesos per la nostra direcció en allò que concerneix els camperols i els problemes de la industrialització, del règim interior del Partit, i, finalment, de l'administració de l'Estat.

Astrakhan, 6 d'agost de 1928

---

¹ Aquesta edició adverteix que: “Fuente: Versión del texto que circuló en internet; no ha sido cotejada con otras versiones”